

КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ НВП «ТЕНЕТ» ЗА ДОПОМОГОЮ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ

Пундик Г.Ю.

Науковий керівник – доц. каф. «Обліку, аналізу і аудиту», канд. екон. наук

Свінарьова Г.Б.

У зв'язку з виявленими недоліками можна запропонувати наступні міроприємства по удосконаленню системи бюджетування на ТОВ НВП «Тенет».

Необхідно документально затвердити систему бюджетування, а саме розробити положення про бюджетування і регламент процесу бюджетування. Положення про бюджетування описує загальні принципи створення і функціонування бюджетної системи, виникаючі інформаційні потоки, визначає набір планових форм, порядок оформлення і обробки планових і звітних документів підрозділів при формуванні бюджету ТОВ НВП «Тенет». Положення про бюджетування включає наступні розділи:

а) Загальні положення - в розділі надається визначення основних показників і понять, що використовуються при складанні бюджету. До таких визначень відносять центри витрат, центри відповідальності, центри доходів, венчурні центри. Слід зазначити, що такі поняття і визначення мають бути пов'язані з організаційною структурою управління фірмою, мати конкретні позначення, обов'язково бути доведеними до персоналу, що бере участь в розробці бюджету. Визначимо центри відповідальності для ТОВ НВП «Тенет».

Центр доходів - структурний підрозділ, відповідальний за збутову діяльність компанії. Її ефективність визначається максимізацією доходів компанії у рамках виділених для цих цілей ресурсів. У ТОВ НВП «Тенет» центром доходів є відділ збуту. Інструментами управління для цього типу ЦФО виступають бюджет продажів, який складається в ТОВ НВП «Тенет» і кошторис збутових витрат, який пропонується ввести.

Центр витрат - структурний підрозділ, відповідальний за виконання певного об'єму робіт(виробничого завдання) у рамках виділених на ці цілі ресурсів.

1. Центр закупівель - це різновид центру витрат, він несе відповідальність за своєчасне і в повному об'ємі постачання підприємства необхідними матеріальними ресурсами у рамках виділених на ці цілі лімітів. У ТОВ НВП «Тенет» центром закупівель є

відділ постачання. Інструментами бюджетного управління для цього типу ЦФВ виступають бюджет закупівель і запасів.

Центр управлінських витрат - це різновид центру витрат, він відповідає за якісне виконання функцій управління. До цього типу центрів відповідальності можна віднести административно-управлінський апарат (директор, бухгалтерія). Інструментом бюджетного управління для цього типу ЦФО виступає бюджет управлінських витрат, який в даний момент на підприємстві не розробляється.

Центр прибутку - структурний підрозділ (чи компанія в цілому), що відповідає за фінансовий результат від поточної діяльності. У більшості випадків відповідальність за поточний прибуток (чи збиток) несе керівництво компанії. В окремих випадках у складі компанії можуть виділятися центри прибутку.

2. Відповідальні за фінансовий результат по якому-небудь виду діяльності. У складі центру прибутку можуть знаходитися нижчестоячі за ієрархією центри доходу і центри витрат. Центром прибутку в нашому випадку є саме підприємство на чолі з директором. Інструментом бюджетного управління для цього типу ЦФО (не рахуючи бюджетів продажів, закупівель, витрат) виступає бюджет доходів і витрат (БДР) ТОВ НВП «ТЕНЕТ».

б) оцінка цілей системи фінансового планування – вона полягає в загальному випадку в зміцненні фінансової стійкості організації, збільшенні ефективності використання наявних ресурсів, визначенні найбільш виграних видів і напрямів діяльності. Проте залежно від пріоритетів, сформульованих керівництвом організації, при розробці бюджетів можуть розглядатися в якості цілей бюджетування посилення стимулювання керівників і працівників структурних підрозділів до підвищення рентабельності що випускаються цими підрозділами видів продукції і послуг, підвищення відповідальності персоналу за витрати, кінцеві фінансові результати роботи; а також підвищення обґрунтованості виділення фінансових ресурсів на здійснення заходів по розвитку і вдосконаленню виробничої діяльності. В якості цілей для ТОВ НВП «Тенет» можна встановити наступні параметри:

- Норма прибутку встановлена на 2011 р. в розмірі...;
- Чиста доходність продажів...;
- Рівень дебіторської заборгованості не більший...т загального об'єму продажів, термін оборотності дебіторської заборгованості не більший...днів;

- Рівень кредиторської заборгованості не більший...тоб'єму закупівель;
- Максимальний розмір запозичень не більший...;

в) Для підприємства в цілому розробляються звітні бюджети доходів і витрат, бюджет грошових коштів, для центрів відповідальності розробляються операційні бюджети.

Система фінансового планування є розробкою мастер-бюджета підприємства.

1. Основні бюджети

1.1 Бюджет доходів і витрат(БДиР)

1.2 Бюджет руху грошових коштів(БДДС)

1.3 Прогнозний баланс

2. Операційні бюджети

2.1. Бюджет продажів

2.2. Бюджет закупівель і запасів

2.3. Бюджет управлінських витрат

2.4 Бюджет комерційних витрат

2.5. Бюджет розрахунків з покупцями і постачальниками

3. Допоміжні бюджети

3.1План капітальних витрат

3.2 Кредитний план

Бюджетний регламент, що передбачає конкретні терміни коригування намічених в окремих бюджетах показників. Регламент системи бюджетування описує загальні принципи створення і функціонування бюджетної системи, виникаючі інформаційні потоки, визначає набір планових форм, порядок представлення інформації, передачі і обробки планових і звітних документів підрозділів при формуванні бюджету. Бюджетний період для підприємства визначений – 12 місяців, оперативні бюджети з щомісячним розбиттям. Бюджет доходів і витрат має щомісячне розбиття, бюджет руху грошових коштів – щодакдне розбиття, розрахунковий баланс-поквартальне розбиття.

г) організація фінансового планування і бюджетного контролю, що встановлює схему розробки бюджетів, відповідальних за цю ділянку посадовців, а також порядок проведення контролю за виконанням бюджетів.

У зв'язку з відсутністю на підприємстві спеціального підрозділу, що займається фінансовим плануванням, покласти виконання обов'язків на спеціально виділену групу співробітників з працівників ПЕО і бухгалтерії у взаємодії із службами підприємства, які повинні надавати інформацію, необхідну для складання бюджетів. Бюджетна група складає

бюджети і коригує їх усередині бюджетного періоду. Бухгалтерія відповідає за підготовку звітів про виконання бюджетів і надає необхідні дані для розгляду.

Таким чином, для ефективної роботи підприємства необхідно впровадження оптимальної системи бюджетування, її чітка регламентація і визначення центрів фінансової відповідальності, що приведе до своєчасного контролю відхилень, виявлення факторів, які на це вплинули, для прийняття управлінських рішень.

Література

1. Бень, Т.Г. Бюджетування як інструмент удосконалення системи фінансового менеджменту підприємств / Т.Г. Бень, С.Б. Довбня // Фінанси України. – 2000. – № 7. – С. 48-55;
2. Білик М. Д. Бюджетування у системі фінансового планування // «Фінанси України», № 3. – 2003, С. 97 - 110;
3. Білобловський С. В. Модель бюджетування операційних витрат на підприємстві // «Економіка, фінанси, право», № 9. – 2004, С. 18 - 25;